

Projektové CF, Základní ukazatele hospodaření firmy

ZÁKLADY FINANČNÍHO MANAGEMENTU

2024

Základní pojmy

- ❑ ovlivnitelné a neovlivnitelné položky
- ❑ relevantní náklad
- ❑ stálé a proměnné náklady
- ❑ průměrné náklady
- ❑ marginální náklady

Příklad na druhy nákladů

Produkce ks	Průměrné náklady Kč/ks
500	2,80
510	2,75

Příklad na druhy nákladů

Produkce ks	Průměrné náklady Kč/ks
500	2,80
510	2,75

Přijmeme nabídku prodat dalších 10 kusů za 2 Kč/ks?

Příklad na druhy nákladů

Produkce ks	Průměrné náklady Kč/ks
500	2,80
510	2,75

Přijmeme nabídku prodat dalších 10 kusů za 2 Kč/ks?

Produkce ks	Stálé náklady Kč	Proměnné náklady Kč
500	1000	400
510	1000	405

Základní pojmy

❑ utopené náklady

Rozhodněte, zda mají vaši pracovníci na služební cestu použít auto nebo autobus. Jediným kritériem je finanční rozdíl. Služební cesta je dlouhá 400 km, pojedou tři pracovníci a lístek (zpáteční) na autobus stojí 250 Kč. Kalkulace nákladů na auto je 3,14 Kč/km. Kalkulace vychází z následujících údajů pro osobní automobil a pro 20000 km/rok:

Odpis	20 000	Dál. známka	800
Pojištění	10 000	Opravy	2 000
Benzín	30 000	Celkem	62 800

Základní pojmy

Rozhodněte, zda mají vaši pracovníci na služební cestu použít auto nebo autobus. Jediným kritériem je finanční rozdíl. Služební cesta je dlouhá 400 km, pojedou tři pracovníci a lístek (zpáteční) na autobus stojí 250 Kč. Kalkulace nákladů na auto je 3,14 Kč/km. Kalkulace vychází z následujících údajů pro osobní automobil a pro 2000 km/rok:

Odpis	Utopený náklad	Dál. známka	Utopený náklad
Pojištění	Utopený náklad	Opravy	2 000
Benzín	30 000	Celkem	32 000

Jak prognózovat CF

- ❑ zpracovat podnikatelský záměr
- ❑ příjmová část
 - pozor na rozdíl příjem a výnos
 - nadhodnocení příjmů
 - optimistické odhady růstu příjmů

Jak prognózovat CF

□ výdajová část

- pozor na rozdíl výdaj a náklad
- podhodnocení výdajů
- optimistické odhady růstu výdajů
- vliv daní

Z jakého pohledu projekt hodnotit?

- ☐ pohled projektu
- ☐ pohled investora

Finanční analýza

Cíle finanční analýzy:

- ❑ porovnání firem
- ❑ analýza trendů vývoje ukazatelů v čase (horizontální)
- ❑ analýza jednotlivých položek na konečném výsledku v účetních výkazech (vertikální)
- ❑ analýza vzájemných vztahů ukazatelů (rozklad)
- ❑ finanční zdraví firmy (schopnost hradit krátkodobé i dlouhodobé závazky, schopnost zhodnotit vložené prostředky, silné a slabé stránky firmy)
- ❑ podklady pro rozhodování (věřitelé, investoři)
- ❑ klíčové ukazatele pro řízení (management)

Finanční analýza

- ❑ Vychází z finančních i nefinančních informací
- ❑ Účetní informace – účetní výkazy, uzávěrky, CF, rozvaha
- ❑ Analýza
 - Externí – z veřejně dostupných informací,
 - Interní – veřejně dostupné informace + vnitropodnikové kalkulace

Produktivita

Produktivita = produkce / vstupy

Produktivita práce =

= produkce / počet pracovníků

= produkce / počet hodin práce

Měření produkce

☐ naturální ukazatelé (ks, t, MWh)

☐ tržby (Kč)

☐ přidaná hodnota (Kč)

Správně nebo špatně?

☐ Pekař za hodinu své práce upeče 100 kg chleba. Spotřebuje na to 40 kWh elektrické energie.

Jaká je jeho produktivita práce?

☐ Jaká je jeho produktivita práce, pokud 1 kg chleba prodá za 30 Kč?

☐ Jaká je jeho produktivita práce, pokud prodá 1 kg chleba za 2 EUR?

☐ Jaká je v obou případech produktivita (energetická náročnost) na 1 kWh?

Zisk – jeho tvorba a dělení

Prodej - výstup (zboží, výrobky, služby)

- Nakoupené vstupy (materiál, energie, služby ...)

Přidaná hodnota

- Osobní náklady

EBITDA (Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)

- Odpisy

EBIT (Earnings before Interest and Taxes)

- úroky

EBT (Earnings before Taxes)

- daň z příjmu

EAT (Earnings after Taxes) – čistý výsledek hospodaření pro vlastníky firmy

Finanční ukazatelé

1. Ukazatelé rentability
2. Ukazatelé likvidity
3. Ukazatelé zadluženosti
4. Ukazatelé aktivity

Ukazatelé rentability

ROE (Return on Equity) - rentabilita vlastního kapitálu

- důležitý ukazatel pro akcionáře, společníky a investory
- vlastní kapitál tvoří základní kapitál, emisní ážio, zákonné a další fondy
- hodnota ROE by měla být vyšší než výnosnost jiných investičních příležitostí
- výnosnost kapitálu vloženého akcionáři, hodnotí efektivnost vložených prostředků

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{Equity (vlastní kapitál)}}$$

Ukazatelé rentability

- ukazatelé výnosnosti, ukazatelé návratnosti
- měří poměr konečného efektu ke vstupu

ROA (Return on Assets) - rentabilita aktiv

- poměřuje zisk s celkovými aktivy
- aktiva jsou financována z vlastního nebo cizího kapitálu
- doporučuje se počítat s průměrnou hodnotou aktiv na začátku a na konci roku

$$\text{ROA} = \frac{\text{EBIT}}{\text{CELKOVÁ AKTIVA}}$$

Ukazatelé rentability

ROS (Return on Sales) rentabilita tržeb

- Tržby = výkony a jejich ohodnocení za určité časové období - jak podnik hospodaří
- hodnota ukazatele závisí i na strategii podniku a jeho cílech (společnost nemusí dosahovat zisku za cenu dosažení co největšího podílu na trhu).

$$\text{ROS} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Tržby z prodej výrobků} + \text{tržby z prodeje zboží}}$$

Ukazatelé rentability

ROCE (Return on Capital Employed) rentabilita investovaného kapitálu

- ukazatel měří, jaké výše provozního hospodářského výsledku před zdaněním dosáhl podnik z 1Kč kapitálu investovaného akcionáři a věřiteli

$$\text{ROCE} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Equity} + \text{Rezervy} + \text{Dlouhodobé závazky} + \text{Dlouhodobé bankovní úvěry}}$$

Rozklady ukazatelů

- Slouží pro zjištění vlivu jednotlivých složek na celkový výsledek.
- Nejznámějším je tzv. pyramidový rozklad ROE – Du Pontova analýza

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{Equity}} = \frac{\text{EAT}}{\text{EBT}} * \frac{\text{EBT}}{\text{Tržby}} * \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}} * \frac{\text{Aktiva}}{\text{Equity}}$$

Dílčí části lze opět dále analyzovat, například rentabilita tržeb se rozloží na tzv. nákladovosti:

$$\frac{\text{EBT}}{\text{Tržby}} = \frac{\text{Tržby} - \text{Náklady}}{\text{Tržby}} = 1 - \frac{\text{Náklady}}{\text{Tržby}}$$

$$\frac{\text{EBT}}{\text{Tržby}} = 1 - \frac{N_{\text{materiál}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{mzdy}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{odpisy}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{finanční}}}{\text{Tržby}} - \frac{N_{\text{ostatní}}}{\text{Tržby}}$$

Rozklady ukazatelů

Další varianta DuPontova pyramidového rozkladu:

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{Equity}} = \frac{\text{EAT}}{\text{EBT}} * \frac{\text{EBT}}{\text{EBIT}} * \frac{\text{EBIT}}{\text{Tržby}} * \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}} * \frac{\text{Aktiva}}{\text{Equity}}$$

Ukazatelé likvidity

- likvidita je podmínkou dlouhodobé existence podniku
- schopnost podniku uspokojit splatné závazky

Běžná (celková) likvidita - (Current Ratio)

- kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil oběžná aktiva na hotovost ukazatel je citlivý na ocenění zásob a pohledávek
- průměrná strategie pro běžnou likviditu je 1,6-2,5
- čím vyšší ukazatel, tím menší riziko platební neschopnosti, ale i menší výnosnost podniku

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatelé likvidity

Pohotová (rychlá) likvidita - (Quick Ratio, Acid Test)

- vyloučíme nejméně likvidní položku – zásoby (jejich prodej je obvykle ztrátový)
- optimální výše ukazatele je 1 – 1,5, prahová je hodnota 1
- vyšší hodnota je příznivější z hlediska věřitelů

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatelé likvidity

Hotovostní likvidita (Cash Ratio)

- optimální výše ukazatele 0,5 – 0,7
- Peněžní prostředky = Běžný účet + Šeky + Pokladna + Krátkodobé cenné papíry

$$\text{Hotovostní likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Ukazatelé zadluženosti

- Financování cizími zdroji je levnější než jen vlastními zdroji (finanční páka)
- Věřitelé dávají přednost nižší zadluženosti, vlastníci podniku naopak.

Ukazatel věřitelského rizika - (Debt Ratio)

- Vychází z rozvahy, měří rozsah dluhů, které financují aktiva
- Celkové cizí zdroje = krátkodobé + dlouhodobé závazky

$$\text{Zadluženost} = \frac{\text{Celkové cizí zdroje}}{\text{Aktiva celkem}}$$

Ukazatelé zadluženosti

Ukazatel úrokového krytí - (Times-interest-earned ratio - TIE)

- Vychází z výsledovky, ukazuje krytí nákladů na cizí kapitál
- Jako minimální hodnota ukazatele se uvádí 6, prahová hodnota je 1
- Pokud je hodnota tohoto ukazatele menší jak 1, bude každý pokles zisku znamenat ztrátu

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{placené úroky}}$$

Ukazatelé aktivity

- Jsou využívány pro řízení aktiv, měří jak podnik hospodaří se svými aktivy
- Ukazatelé se počítají pro jednotlivé skupiny aktiv: celková aktiva, fixní aktiva, zásoby a pohledávky

Obrat aktiv (Assets Turnover)

- Jak efektivně podnik hospodaří s aktivy
- Nízká hodnota ukazatele ve srovnání s průměrem odvětví ukazuje na nízkou podnikatelskou aktivitu

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva}}$$